

Aan de slag op de CAH met drie casussen.

Inleiding

Binnen de CAH is, in het project Aan de slag, gewerkt aan een aantal modules en een aantal MINOREN waarbij er een duidelijke relatie aanwezig is met de ontwikkeling van competenties in het algemeen en de ontwikkeling van ondernemerschapcompetenties in het bijzonder.

Deze modules zijn gedurende de projectperiode verder uitgebouwd en verbeterd.

Randvoorwaarden en doelstellingen hierbij waren:

- Ontwikkeling meetinstrument voor het vaststellen van leerwinst op ondernemerschapcompetenties.
- Vaststelling van een nulmeting en een eindmeting in een criterium schaal.

Er zijn kaders aangegeven waarbinnen het stimuleren van een ondernemende houding mogelijk wordt gemaakt, daaraan gekoppeld: hoe kun je dit meten, concreet maken. Bij het meten van leerwinst staan 3 elementen centraal: realisme, ambitie, identiteit.

Belangrijk hierbij is dat de student inzicht moet krijgen in het begin niveau, de ontwikkeling gedurende de module uitvoering en het eindniveau. Het is belangrijk dat er voldoende reflectie plaatsvindt op het eigen werk. De student moet inzicht krijgen in begin niveau en eind niveau. Dat kan door reflectie op eigen werk.

CAH, als partner in het project, richt zich op:

- organiseren een context, wat is de omgeving waarin je aan OH werkt,
- geven aan welke competenties je in die context kunt leren,
- zorgen voor reflectiegesprek met student waarbij beginniveau wordt gemeten, de student ontdekt zelf de competenties en benoemt ze, kan ook door gesprek met vriend(inn)en etc.,
- zorgen voor terugkoppeling naar de context en bezien of die passend is voor leervraag,
- dan gaan studenten aan de slag en houden zelf portfolio bij,
- aan het einde van het traject vindt er opnieuw een beoordeling plaats,
- waarbij ook aandacht is voor de beoordelaar, dat moet een professioneel zijn,
- waarbij leerwinst van de student gemeten wordt in een bepaalde context,
- tenslotte is er de opdracht om een en ander in te bedden in de organisatie.

Beschrijving van de ontwikkelde casussen is gebaseerd op onderstaande criteria en AKTIES:

- Beschrijven van de context waarin je werkt aan ondernemende houding en/of ondernemerschap.
- Weergeven van de tools die je gebruikt hebt.
- Aangeven of en zo ja hoe je gewerkt hebt aan het meten van leerwinst.
- Aangeven of je dit resultaat kunt aanbieden aan docenten in het Groen Onderwijs in de vorm van één of meerdere workshop(s)

In navolgende worden 3 casussen beschreven:

1. 3e jaar: HSEN (combi met hoofdcasus).
2. 4e jaar: MINOR Ondernemerschap (hoofdcasus),
3. Casus: MINOR Internationaal Bedrijfsleiderschap MAIBS (2e hoofdcasus).

3e jaar: HSEN (combi met hoofdcasus).

Module Strategisch Ondernemerschap, waarbij met name de eind assessment is gebruikt.

Beschrijving context:

HSEN is een module in het 3^e jaar van de opleidingsvariant Agrarisch Ondernemerschap. Er is een specifiek onderdeel binnen deze module waarin heel gericht wordt gewerkt aan een ondernemende houding. Dit betreft het onderdeel waarbij van de studenten wordt verwacht dat ze een Ondernemingsplan schrijven voor het thuisbedrijf. In dit ondernemingsplan wordt verwoord hoe de student als toekomstige ondernemer op zijn thuisbedrijf zich de komende 5 tot 10 jaar wil doorontwikkelen. Juist in de agrarisch sector, met onzekere toekomstperspectieven en met sterk wisselende opbrengstprijzen, is een ondernemende houding essentieel om perspectief te blijven houden.

Te gebruiken tools.

Nulmeting en eindmeting

Bij de start van de module is een nulmeting uitgevoerd. Hiertoe is een competentie formulier gebruikt. Dit formulier was wat statisch. Het wordt gedurende de projectperiode verder uitgetest en meer geschikt gemaakt voor betere en vooral objectievere meting van het competentie niveau. Daarbij zijn er gesprekken gevoerd waarin de studenten de nulmeting hebben toegelicht. Gesprekken zijn zinvol omdat daarmee een beter inzicht in de stand van zaken wordt verkregen.

De module bestaat o.a. uit het nadenken over en concreet maken van het toekomstperspectief van de student (toekomstige ondernemer) op zijn eigen onderneming (toekomst over te nemen bedrijf). Het betreft studenten die veelal thuis een bedrijf hebben, waarbij studenten vooraf (intake gesprek) hebben aangegeven dat ze serieuze belangstelling hebben om dit over te nemen. Het betreft dan ook zowel een Ondernemingsplan als een Bedrijfsovername plan.

Naast een tussentijdse reflectie, samen met zowel een interne als een externe beoordelaar, wordt een eindmeting verricht.

Er is een verbeterd formulier ontwikkeld. Ingevuld formulier wordt tevens gebruikt als input bij eindgesprek, waarin samen met de externe beoordelaar aandacht wordt besteed aan de groei / ontwikkeling die de studenten hebben meegemaakt gedurende dit traject.

Gedurende deze eindmeting wordt het ingevuld formulier besproken, daarnaast vindt een eindgesprek plaats van ca. 1 uur met een externe beoordelaar.

Gedurende dit eindgesprek wordt vastgesteld in hoeverre de student zich heeft ontwikkeld tot een competente bachelor student, met specifieke aandacht voor de competentie ondernemen en het demonstreren van ondernemend gedrag.

In het eindgesprek en gedurende het traject richting tot stand komen van ondernemingsplan meer focus op ontwikkeling ondernemende houding. Vrijwel alle studenten werken naast een interne coach met een externe coach uit het bedrijfsleven. Het is een individueel traject, waarbij “real life” zaken aan bod komen betreffende nadenken over eigen toekomst perspectief (welke keuzes maak ik?) maar ook bedrijfsovername (wil ik dit wel overnemen, wat zijn de consequenties, hoe communiceer ik dit mijn ouders en broers/ zussen).

Tool: FaceIt, Ondernemers scan.

Ter onderbouwing van het ondernemingsplan krijgen de studenten meerdere tools aangeboden. FaceIt is een tool waarbij de studenten de mogelijkheid krijgen geboden om hun thuisbedrijf te vergelijken met andere bedrijven : een selectie uit de LEI steekproefbedrijven, die zo veel mogelijk vergelijkbaar zijn met het thuisbedrijf. Deze tool is waardevol, omdat het de mogelijkheid biedt om de S/Z analyse beter te onderbouwen. Juist als de student zich

realiseert hoe hij het op het thuisbedrijf doet t.o.v. soortgelijke bedrijven, wordt de noodzaak duidelijker in kaart gebracht, waar het

Ondernemers scan. De Ondernemers scan houdt de studenten een spiegel voor. De scan maakt duidelijk waar de persoonlijke Sterke en Zwakke punten liggen. Veelal heeft de student daar zelf wel een beeld bij, maar de scan maakt dit beeld completer en tegelijkertijd confronterender. Ben ik daadwerkelijk zo? Ben ik wel zo ondernemende? Hoe kan ik mezelf verbeteren, waar het de ondernemende houding betreft? Deze tools geven de studenten extra houvast voor resp. hun onderneming en hoe ze ervoor staan als ondernemer.

Een goed zelfbeeld maakt het beter mogelijk om gericht om te gaan om een passende ondernemende houding. Onderdeel van het Ondernemingsplan is ook een passende inschatting van de risico/ gevoeligheids analyse.

Voor de meting van de competenties en de ondernemende houding zijn een aantal nieuwe formulieren ontwikkeld. Deze formulieren bieden de studenten meer houvast om eerst voor zich een juiste/ betere inschatting te maken van het competentie niveau en de ondernemende houding. Wat verder een substantiële bijdrage levert aan het inschatten van de ondernemende houding is het oordeel van de Externe deskundige. Elke ondernemingsplan wordt namelijk niet alleen door de CAH docenten/ beoordelaars bekeken en gescoord, hierbij wordt ook het oordeel van de externe deskundigen zwaar meegewogen. Zij kunnen na een beoordelings- en reflectie gesprek van bijna 1 uur een goede beoordeling geven van zowel het competentie niveau als de ondernemende houding.

Opgeleverde producten:

Verbeterd module werkboek, incl. formulieren voor begin en eindmeting (bijlage 1, 1a.).

Hulpmiddelen voor de te voeren gesprekken in het coachingstraject.

(aansluitend bij de hoofdcasus)

Tools FaceIt en Ondernemers scan (beschikbaar via resp LEI en diverse aanbieders)

4^e jaar: MINOR Ondernemerschap (hoofdcasus)

Omschrijving van de context.

Het betreft hier 4^e jaars studenten die in hun afstudeer jaar bewust kiezen voor Ondernemerschap. Deze pilot richt zich in het bijzonder op de groep studenten die ervoor kiezen om zelf een onderneming op te zetten en/ of deze onderneming verder te laten doorgroeien.

Er is een aparte intake waarbij de studenten moeten aantonen dat ze een serieus idee hebben waarvan ze de haalbaarheid kunnen onderzoeken en daarna “aan de slag” kunnen dan wel dat ze al een onderneming hebben gestart en daar een extra impuls aan willen geven, een professionaliserings slag.

Intake voor wel of niet deelname wordt verder geprofessionaliseerd: realiseer je je hoe wat je huidige niveau is m.b.t. ondernemende houding, hoe wil je daar verder aan gaan werken?

3 opties:

1. echt zelf aan de slag: haalbaarheids onderzoek resp. verder aan de slag, concreet uitwerken van plan en omzetten in Ondernemingsplan / marketing plan: dit is de kerngroep, de groep van echte starters.

Alternatieven, indien uit intake blijkt dat er onvoldoende mogelijkheden zijn

2. aan de slag met ondernemingsplan / haalbaarheid / marketing plan voor een andere ondernemer/ onderneming: in opdracht van een ondernemer (deze optie wordt nu verder uitgewerkt)

3. Student Company: in een groep van ca. 6 studenten zelf een product of een dienst uitdenken en in de markt zetten (binnen Jong Ondernemen: of alternatief: via Student Onderneming (zie andere casus)).

Na de intake volgt de nulmeting en een reflectie gesprek hierover.

Gedurende het uitbouwen van het idee wordt een ondernemingsplan en marketingplan opgesteld. Hierbij vormt het starters traject een ondersteuning en motivatie waarin studenten diverse relevante aspecten rondom het starten van een onderneming krijgen aangereikt. De starters bijeenkomsten hebben ook een belangrijke vormende werking: studenten worden zich bewust van dat wat er komt kijken bij het opzetten van een eigen bedrijf. Tevens wordt gediscussieerd over het belang van een ondernemende houding.

Daarnaast zijn interne en externe coaches betrokken bij dit traject.

Aanvullend worden in dit traject extra activiteiten toegevoegd, in overleg met andere onderwijspartners (o.a. Startlife, andere initiatieven binnen DAFNE project, maar ook daarbuiten, collega scholen binnen KIGO Aan de slag, vergelijkbare opzet). Vanuit Startlife worden diverse activiteiten georganiseerd die als verplichte activiteiten in het vernieuwde module werk boek zijn opgenomen.

Aan het einde van het traject vindt een eindmeting plaats. Hierbij wordt niet alleen het ondernemingsplan besproken (inhoudelijk) maar vindt er ook een gesprek plaats over de opgestelde eindmeting. De student moet in het eindgesprek aantonen welke groei hij of zij heeft meegemaakt waar het de competenties betreft.

Dit eindgesprek, eindmeting wordt nog verder specifiek gemaakt per optie.

Tools: Dezelfde tools als bij de HSEN module. Specifiek voor de MINOR Ondernemerschap is dat voor deze MINOR, vergelijkbaar met de MINOR Internationaal Bedrijfsleiderschap, een jaartraject wordt ontwikkeld en per september 2011 wordt aangeboden. Dit nieuwe jaartraject biedt veel meer mogelijkheden voor het gericht coachen op en doorontwikkelen van een ondernemende houding. Standaard wordt het starters traject aangeboden. Dit traject biedt specifieke tools voor starters, geeft aan waar de starters speciaal aandacht aan moeten

besteden als ze voor zichzelf een onderneming willen uitbouwen. Door de MINOR te verdubbelen en hier ook een Afstudeerstage en een Afstudeer opdracht aan te koppelen, wordt de studenten de mogelijkheid geboden om de ondernemende houding een jaar lang door te ontwikkelen. Het eerste halfjaar staat de haalbaarheid van het plan centraal. Het tweede halfjaar de concrete implementatie. Juist in de implementatie fase kan de student demonstreren hoe ondernemend hij/ zij is. Voor wat betreft de tools zal de starter weliswaar begeleiding krijgen, maar krijg hij vooral een aanbod van mogelijkheden , waar de starter zelf een keuze in zal moeten maken. Evident is dat de starter moet aantonen een dusdanig ondernemende houding te bezitten dat hij/ zij binnen dit jaartraject zich op dit gebied verder doorontwikkeld.

Onderdelen, zoals het Starters traject, maar ook de Global Entrepreneurship week verplichten de starter om de ondernemende houding te demonstreren. Door een (elevator)pitch kan de starter zich letterlijk en figuurlijk in de kijker spelen. De meest ondernemende starters, die zich het meest overtuigend presenteren, kunnen als bonus gebruik maken van de mogelijkheden van microkredieten / andere kredieten vanuit ondersteunende organisaties als OMFL: Ontwikkelings Maatschappij Flevoland. Deze en andere organisaties willen zich verbinden aan deze MINOR en extra faciliteiten beschikbaar stellen voor studenten die aantoonbaar ondernemend zijn en daardoor de moeite waard om deze aanvullende mogelijkheden op te pakken. Studenten / starters kunnen a.h.w. deze extra faciliteiten verdienen door een ondernemende houding.

Dit traject is kenmerkend voor de CAH als ondernemende Hogeschool. Ze wil zich middels de Ondernemende studenten duidelijker op de kaart zetten. Daarbij maakt ze gebruik van de deels unieke kwaliteiten die juist de starters in de Agro sector hebben. Ze zijn geworteld en opgegroeid in een no nonsense omgeving, wat de agro sector karakteriseert. Ze weten dat het geen vetpot is, maar ze kiezen hier toch bewust voor. Gaan er voor om juist hierin een uitdaging aan te gaan.

Het mag duidelijk zijn dat juist een keuze voor dit traject, een duidelijk link heeft met de ontwikkeling van de ondernemende houding.

Opgeleverde producten (aansluitend bij HSEN casus):

Verbeterd module werkboek, incl. formulieren voor begin en eindmeting (bijlage 2, 2a.).
Hulpmiddelen voor de te voeren gesprekken in het coachingstraject.
(aansluitend bij de HSEN casus)

Tools FaceIt en Ondernemers scan (beschikbaar via resp LEI en diverse aanbieders)

Casus: MINOR Internationaal Bedrijfsleiderschap (2^e hoofdcasus).

Beschrijving van de context waarbinnen gewerkt wordt aan ondernemende houding. Gedurende het afstudeerjaar wordt een geïntegreerd jaartraject aangeboden. Dit bevat een tweetal Management leerervaringperiodes (2 x 3 maanden) op een groot Internationaal primair bedrijf waar minimaal 10 personeelsleden aangestuurd worden. Het traject start met een introductieweek. Tussen de 2 praktijk periodes komen de studenten terug voor diverse gerichte lessen, practica en trainingen. Gedurende een de praktijk periodes wordt gebruik gemaakt van het WKF (Web Knowledge Forum) waardoor de studenten met en van elkaar leren en communiceren. Daarnaast vindt meerdere keren een reflectie plaats, waarbij o.a. leren Ondernemen, ondernemersvaardigheden, ondernemende houding centraal staan.

Binnen dit projectonderdeel is dan ook gericht gewerkt aan het verbeteren en beoordelen van Ondernemendheid, Ondernemend gedrag, Ondernemende houding.

Tools waar gebruik van gemaakt is:

Toepassing WKF: Web Knowledge Forum.

Het WKF is een digitale leeromgeving (zie bijlage 3 voor handleiding). Het is een hulpmiddel om met elkaar te communiceren en van elkaar te leren, juist in een leerwerk situatie waar studenten zich op plaatsen bevinden die ver van elkaar weg liggen. Het biedt studenten mogelijkheden om binnen deze afgeschermd digitale leeromgeving gericht op elkaar te reageren. Het is een vertrouwde omgeving, je weet wie er aan mee doen. Het biedt bovendien de mogelijkheden om van en met elkaar te leren, samen kennis en ervaringen te delen, vragen en gezamenlijke probleemstellingen te bespreken. Verder is het een unieke tool omdat het ook geschikt is om beoordelingscriteria aan te verbinden. Juist in een internationale setting is dit een prima hulpmiddel. Je ziet elkaar niet en toch kun je met en van elkaar leren.

Studenten reageren op onderwerpen die door de deelnemers worden ingebracht. Hierbij worden ze beoordeeld op aantal keren deelname en op kwaliteit van de deelname. Binnen het WKF worden diverse metingen verricht, waardoor inzichtelijk gemaakt wordt in hoeverre de studenten relevante inbreng leveren. De meeste studenten leveren een bijdrage, maar er zijn wel grote verschillen tussen de studenten.

Er is een bovenlaag die actief is, zowel regelmatig reageert op anderen als zelf nieuwe discussies initieert. Ze ervaren dit medium als waardevol en ervaren de meerwaarde. Zowel student- als docent deelnemers reageren op ingebrachte onderwerpen, waardoor ook gedurende een leerervarings periode buiten de school deelnemers van elkaar kunnen leren.

Studenten ervaren deze tool als waardevol. Komend schooljaar wordt deze tool verder uitgebouwd, zodat nog meer informatie over de ondernemende houding van de deelnemende studenten kan worden verkregen.

Binnen de CAH heeft het team van docenten binnen de MINOR Internationaal Bedrijfsleiderschap met de WKF tool gewerkt, alsmede de deelnemende studenten binnen deze MINOR. Deze groep kan in een nieuw schooljaar verder vergroot worden.

Het meten van leerwinst m.b.v. deze WKF tool is mogelijk. Er is ook in andere leersituaties gebruik gemaakt van deze tool (o.a. in de STOAS Master). Het is een nog wat experimentele vorm van leren en het meten van leerwinst. Juist in een internationale setting is het een waardevol instrument. Het is 1 van de middelen die je gericht kunt inzetten om de onderlinge communicatie te stimuleren, juist in dit soort situatie, waar studenten op grote afstand van elkaar leerervaringen opdoen. Tevens een goed hulpmiddel om juist de ondernemende houding en het ondernemerschap die essentieel zijn binnen dit leertraject, redelijk objectief vast te kunnen stellen.

Aanvullende Tool: 360 graden feedback i.c.m. Evaluatie en Feed Forward formulier en gesprek (zie bijlage 4).

Belangrijk onderdeel betreffende de competentie ontwikkeling, o.a. waar het de ondernemende houding en ondernemende gedrag betreft is het 360 graden feedback gesprek over de eigen leerdoelen binnen de MINOR.

De studenten ervaren dat ze door de combinatie van het vooraf invullen van het stage formulier in combinatie met doorvragen door getrainde collegae voor zichzelf een beter beeld hebben van de voortgang in de competentie ontwikkeling. Focus ligt op ontwikkeling van Ondernemendheid, Ondernemend gedrag, Ondernemende houding.

Er is aanvullend een onderzoek uitgevoerd hoe het mogelijk is om nog beter, gericht, de aanbieders van de Leerwerkplaatsen te betrekken bij het meten van leerwinst.

Om nog meer rendement uit de Werk Leer periode te halen is een onderzoek verricht bij de aanbieders vanuit de praktijk (zie bijlage 5 met rapportage van de resultaten). Van de deelnemende studenten binnen deze MINOR wordt verwacht dat ze tijdig een passend leerbedrijf aanbieden. Dit bedrijf moet aan bepaalde voorwaarden voldoen, waarbij een belangrijk criterium is dat er voldoende personeel aanwezig is om aan te kunnen sturen. Daarnaast is het essentieel dat de aanbieder uit de praktijk tijd en ervaring wil investeren in de student.

Vanuit de CAH zijn vooraf een aantal bedrijven bezocht, zodat ze beter inzicht hebben in dat wat de CAH van hen verwacht. Voor die bedrijven waar dit niet mogelijk is of bedrijven die rechtstreeks door de studenten zijn aangeleverd, is dit lastiger. De begeleiders uit de praktijk moeten het dan doen met de toelichting van de student en enkele schriftelijke, eventueel mondelinge aanwijzingen vanuit het begeleidend team.

Voor de eindbeoordeling is een aangepast formulier ontwikkeld, wat door de begeleiders tussentijd en in ieder geval bij de afronding van de Leerwerk plek periode moet worden ingevuld. Dit formulier voorziet zeker in een behoefte en biedt de mogelijkheid om vrij goed te karakteriseren hoe de student gedurende de leerwerk periode heeft gefunctioneerd (zie bijlage 6)

Dit beoordelingsformulier is specifiek voor dit traject ontwikkeld, waarmee de aanbieders van het management ervarings traject op locatie de voortgang en het ontwikkelingsniveau van de student kunnen beoordelen.

Dit formulier is op maat gemaakt omdat het oorspronkelijke (Nederlandse) formulier minder bruikbaar bleek voor deze specifieke situatie.

Dit formulier heeft haar waarde al bewezen. Het is tevens een belangrijke bewijslast voor het CAH Competentie dossier. Juist door de Leerwerk bedrijven in het opstart traject nog bewuster te betrekken bij het leertraject van de studenten, is de inschatting dat dit formulier in de toekomst nog beter benut gaat worden.

Na een trainingsperiode in Nederland (focus op Personeels management, sociaal / cultureel management (omgaan met cultuurverschillen), financieel management en landbouwtechnisch management) wordt deze MINOR afgesloten met nog een internationale management leerervarings periode, waarin de studenten zich weer verder kunnen doorontwikkelen.

Ze voeren een Afstudeeropdracht uit op locatie, hierin wordt tevens de competentie groei / ontwikkeling vastgesteld.

Afrondend, terug in Nederland is een eindgesprek waarin definitief wordt vastgesteld op welke inhoudelijk en competentie niveau de student zich bevindt.

De leerwerkbedrijven zijn deels vooraf geselecteerd. Hiertoe zijn deze bedrijven vooraf gescreend en bezocht. Tijdens de intake is uitgelegd wat de bedoeling van deze MINOR is en welke rol de leerwerkbedrijven hierin spelen.

Een ander deel van de bedrijven is door de studenten gevonden, al dan niet via bemiddeling van CAH docenten (hun netwerken).

Om de begeleiders van uit de praktijkbedrijven nog beter voor te bereiden op dit traject zijn achteraf interviews gehouden om te beoordelen of ze vooraf en gedurende de tijd dat de studenten aanwezig waren en beoordeeld moesten worden, goed genoeg op de hoogte waren van de verwachtingen en de werkwijze van de CAH.

Voorlopige conclusies zijn dat:

- De aanbieders vanuit de praktijk dit traject waardevol vinden. Het bijgeleverde formulier is bruikbaar.
- De aanbieders vanuit de praktijk hebben onvoldoende inzicht in het aanbod van Competenties, ze willen graag beter en completer geïnformeerd worden, zodat ze nog gerichter de studenten kunnen begeleiden.

Deze MINOR is dit schooljaar voor de 4^e keer aangeboden. Mede door gebruik te maken van de KIGO Aan de slag is deze MINOR verder doorontwikkeld. Vanuit een eerste versie waarbij de studenten 6 erts beschikbaar hadden, waarvan 3 erts extern konden worden ingevuld, wordt nu een volledig 4^e jaars traject aangeboden waarbij de studenten in totaal 60 erts aangeboden krijgen. Binnen deze KIGO is vooral gewerkt aan het verbeteren van de meting van de Ondernemende houding en Ondernemerschap. Deze MINOR is daar vooral zo geschikt voor omdat het een leeromgeving is waarbij veel zelfstandigheid van de studenten verwacht wordt.

Binnen deze zelfstandigheid kan de Ondernemende houding zich vooral ontwikkelen als deze op een passende manier gestimuleerd wordt. Dit is mogelijk gebleken door het enthousiasme van het Ontwikkelteam. Het gebruik van de WKF tool en de ontwikkelde formulieren maakt het mogelijk meer grip te krijgen op het ontwikkel proces, ook tijdens het verblijf in het buitenland. Uiteraard zorgt een betere en gerichte instructie door resp. de docenten en de studenten bij de Leerwerk bedrijven ook voor de mogelijkheid om juist deze Ondernemende houding verder door te ontwikkelen. Dat studenten hierin succesvol en onderscheidend zijn laat bijlage 7 (Report Internship Australian Farm: Global Dairy Farmers). De ondernemende houding blijkt uit de bijdrage van de Dutch CAH Student (University of Applied Sciences)!

Voor alle casussen geldt dat de CAH bereid is de beschreven onderdelen aan te bieden aan, beschikbaar te stellen voor het Groen Onderwijs. Naast bovenstaande omschrijvingen van de specifieke mogelijkheden zijn de modulewerkboeken (bijlage 8) en een aantal bijlages beschikbaar. In overleg kunnen daarvan workshops etc. worden aangeboden.

In de praktijk zie je nu al dat een deel van deze modules heel gericht worden gekozen door studenten van andere Hogescholen, zelfs door studenten van niet groene HBO's. Studenten ervaren daarbij dat de CAH een ondernemende onderwijs cultuur heeft, die uitdaagt tot een ondernemende houding. Juist om zich hierbij als Hogeschool blijvend te willen onderscheiden zijn dit soort projecten nodig om de door vriend en vijand (concullega's) ervaren voorsprong en toonaangevende positie te blijven continueren en uitbouwen.

Interessant is daarom nog te vermelden dat binnen de nieuwbouw heel bewust wordt gewerkt aan het inrichten van specifieke faciliteiten waarbinnen de studenten die zich binnen bovengenoemde modules willen doorontwikkelen specifiek ook passende fysieke ruimtes krijgen aangeboden.